

Ruimtelijk-Functioneel Programma van Eisen - Batavialand

Opdrachtgever
Provincie Flevoland

Datum
9 december 2024

Referentie
1733201-0147.1.0

Auteur(s)
Michiel Otto
Tim Mechielsen
Iona van der Toorn

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Projectresultaat	4
1.2.	Scope	4
1.3.	Buiten scope	4
1.4.	Doel van het Programma van Eisen	5
1.5.	Voorgeschiedenis: doorlopen stappen en draagvlak	5
2.	Uitgangspunten	7
2.1.	Ambities vanuit museum Batavialand	7
2.2.	Doelgroepen	7
2.3.	Locatie met kansen	7
2.4.	Vlekkenplan	7
2.5.	Bezoekersreis op hoofdlijnen	8
3.	Visie en ontwerpprincipes (activering, verbinding en hergebruik)	10
3.1.	Functioneel en aantrekkelijk museum	10
3.2.	Duurzaamheid	10
3.2.1	Nieuwbouw waar nodig, hergebruik waar mogelijk	10
3.3.	Technische uitgangspunten	11
4.	Opbouw in modules	12
4.1.	Module 1A - De Werf	13
4.2.	Module 3A - Entreegebouw	15
4.3.	Module 3B - Museumgebouw	17
4.4.	Modules 4A en 4B - Depot (en Logistiek)	18
4.5.	Module 5 - Buitenterrein	19
4.6.	Module 6A - Conserveren	21
4.7.	Module 7B - Renovatie bestaand museumgebouw	22
4.8.	Module 1B - renovatie Schokbetonschuur	23
4.9.	De Cantine	23

Bijlage 1 – Vlekkenplan	24
--------------------------------	-----------

Bijlage 2 – Oppervlakte en volumes	25
---	-----------

Bijlage 3 - Ruimtestaat	26
--------------------------------	-----------

1. Inleiding

Museum Batavialand bevindt zich in Lelystad aan de Oostvaardersdijk. Het museum is uit de fusie van het voormalige museum Erfgoedpark Batavialand en de Bataviawerf ontstaan. De werf betreft de locatie waar vanaf 1985 binnen tien jaar onder leiding van scheepsbouwmeester Willem Vos een reconstructie van de Oost-Indiëvaarder De Batavia uit 1628 onder medewerking van talloze vrijwilligers gerealiseerd is. Het huidige museum omvat naast het museum (met collectiestukken en conserveringsafdeling), de werf en De Batavia die aan de kade ligt. Ook het Flevolands Archief is in het museum gehuisvest en de collectie van de provincie Flevoland wordt eveneens op deze locatie gedeponerd en beheerd.

In 2021 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) Batavialand aangewezen als beheerder van het Nationaal Scheepsarcheologisch Depot (hierna te noemen: NSD). Dit betekent dat er een depot voor het beheren van de Maritieme Rijkscollectie toegevoegd gaat worden aan de functies van Museum Batavialand.

De gemeente Lelystad werkt aan een nieuw stedenbouwkundig masterplan voor het gehele Bataviakwartier, waarvan naast Batavialand ook het outletcentrum Bataviakwartier en de Bataviahaven onderdeel uitmaken.

Binnen dit bestemmingsplan worden verschillende ontwikkelingen in het gebied bevorderd, zoals woningbouw, de vestiging van hotels, de uitbreiding van Bataviastad en verschillende leisure activiteiten.

Binnen deze ontwikkeling wordt de Bataviawerf verplaatst en wordt de kavel van de huidige Bataviawerf verkocht en aan een andere functie toebedeeld. Net als het NSD moet de verplaatste werf ingepast worden in het door te ontwikkelen Museum Batavialand. Vanuit de gemeente Lelystad komt hiervoor grond beschikbaar zuidelijk grenzend aan het huidige perceel. Er is tevens onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de reconstructie van De Batavia uit het water te halen, om zo het behoud van dit unieke schip te waarborgen. De Batavia is een iconisch pronkstuk van het museum en fungeert als belangrijk ankerpunt dat jaarlijks talloze bezoekers trekt.

Hoewel De Batavia van onschatbare waarde is voor Batavialand, vormt het een uitdaging om de volledige reconstructie aan wal te brengen. Het besluit is genomen dat de Batavia in de zomer 2025 aan land komt. Ten tijde van het opstellen van het ruimtelijk-functioneel Programma van Eisen (RFPvE) is de precieze invulling en of positie van de Batavia nog niet definitief vastgesteld. Bij de verdere ontwikkeling van het museum is het van groot belang om creatieve oplossingen te vinden om De Batavia haar centrale rol te laten behouden. Dit historische schip is niet alleen een blikvanger, maar ook het symbool van het museum zelf: de originele eyecatcher die het verhaal van de Nederlandse maritieme geschiedenis tot leven brengt.

Batavialand in Lelystad bestaat uit drie locaties:

- 1 De scheepswerf;
- 2 Het museum, het huidige depot en het (tijdelijke) conserveringsstation;
- 3 Het VOC schip 'De Batavia', buitendijks gelegen.

De grond en de bebouwing van de scheepswerf (1) en de ligplaats van 'De Batavia' (3) zijn in eigendom van gemeente Lelystad. De grond en het museumgebouw (2) zijn eigendom van provincie Flevoland. De provincie treedt voor wat betreft het museumgebouw op als verhuurder voor Batavialand.

Figuur 1: kaart Batavialand

Figuur 1: omschrijving huidige situatie; Bron: Financiële toets, Brink, pagina 6

1.1. Projectresultaat

De oorspronkelijke opgave bestond uit vele kleine deelprojecten, verspreid over diverse stakeholders, waaronder de gemeente, provincie en het rijk. Zo moest de werf, een essentieel onderdeel van het museum, verplaatst worden en de Batavia uit het water worden gehaald voor behoud. Er was behoefte aan een apart entreegebouw voor het organiseren van activiteiten op de Markerwadden en het Nationaal Scheepsarchief (NSD) voldeed niet meer aan de eigentijdse eisen, waardoor uitbreiding noodzakelijk was. Het museum zelf was gehuisvest in een voormalige evenementenlocatie die ongeschikt bleek voor museale functies.

In plaats van deze opgaven afzonderlijk aan te pakken, werd gekozen voor een gezamenlijke aanpak met een geïntegreerd doel: het realiseren van één provinciaal museum met nationale allure.

De centrale vraag is: **Hoe kan op deze locatie een provinciaal museum met nationale allure gerealiseerd worden in combinatie met een Nationaal Scheepsarcheologisch Depot?**

Het antwoord lag in het verenigen van alle betrokken partijen en het gezamenlijk optrekken in het proces. Het samensmelten van deze verschillende opgaven creëerde niet alleen kansen op het gebied van efficiëntie, Total Cost of Ownership (TCO) en duurzaamheid, maar leidde ook tot een geïntegreerd project dat het nationale én provinciale erfgoed centraal plaatst en een uitstraling krijgt die Flevoland als provincie eer aandoet. Dit vormt de solide basis voor een toekomstbestendig museum en scheepsarcheologisch centrum met nationale allure.

1.2. Scope

De scope van het project Batavialand bestaat uit de volgende onderdelen:

- Gedeeltelijke sloop en renovatie van het huidige museumgebouw.
- Nieuwbouw van een multifunctioneel entree- en museumgebouw.
- Inpassing van de huidige Cantine.
- Inpassing en deels renovatie van de huidige Schokkbetonschuur.
- Nieuwbouw van de Bataviawerf.
- Uitbreiding/nieuwbouw van het Nationaal Scheeps-archeologisch Depot (NSD).

- Aanpak van het gebied i.c.m. de architectonische integratie van gebouwen zoals benoemd onder 1 t/m 6 resulterend tot één instituut met nationale allure.

1.3. Buiten scope

Nauw verbonden met het welslagen van het projectresultaat is de inrichting van het complete museum en het NSD.

De volgende functies vormen een belangrijk onderdeel van het project als geheel maar behoren wat de *inrichting* betreft (zijnde 'niet nagelvast') niet tot de scope van dit Ruimtelijk-Functioneel Programma van Eisen:

- Verhuizing Bataviawerf naar de Nieuwbouw van de Werf.
- Museale permanente, semipermanente en tijdelijke presentaties.
- Ontvangst-/entreegebied inclusief museumshop, koffiebar en garderobe.
- Depots.
- Horeca in de Cantine.
- Ruimten voor zakelijke verhuur.
- Studiezalen.
- Werkplekken voor medewerkers binnen alle functies.
- Specifieke signing en bewegwijzering behorende tot de bezoekersreis.

Een demarcatielijst welke onderdelen wel en welke niet tot dit RFPvE behoren, is bijgevoegd.

Centrale vraag

Hoe kan op deze locatie een provinciaal museum met nationale allure gerealiseerd worden in combinatie met een Nationaal Scheepsarcheologisch Depot?

1.4. Doel van het Programma van Eisen

Het doel van het RFPvE is tweeledig:

- Het is een middel om de eisen en wensen van de opdrachtgever en (toekomstige) gebruikers vast te leggen;
- Het dient als leidraad voor de ontwerpende partijen en als toetsingsmiddel voor de beoordeling van de output van de ontwerpende partijen;

Het RFPvE fungeert als kompas waarmee de te selecteren architect en overige adviseurs werken om een gebouw te ontwerpen dat aansluit bij de visie, wensen en eisen van de Provincie Flevoland als opdrachtgever en de betrokken stakeholders.

1.5. Voorgeschiedenis: doorlopen stappen en draagvlak

Om te komen tot een gedragen en zo volledig als mogelijk Programma van Eisen zijn tussen juni 2023 en oktober 2024 de volgende stappen doorlopen:

- Augustus en september 2023: houden van individuele interviews met de volgende stakeholders: Ministerie van OCW en RCE; museum Batavialand; gemeente Lelystad; provincie Flevoland.
- September 2023: presentatie van het nieuwe museale basisconcept door Batavialand en rondleiding over het perceel samen met alle betrokken stakeholders onder leiding van provincie Flevoland.
- 10 oktober 2023: workshop 1, gezamenlijk toewerken naar een hoofddorering en vlekken.
- 1 november 2023: workshop 2, specificeren van vlekkenplan.
- 24 november 2023: tekensessie ter verfijning van ruimtelijke opzet.
- 12 december 2023: workshop 3, verdieping op ruimtelijke opzet.
- 1 maart t/m 15 mei 2024: doorontwikkeling en aanpassing van het museale basisconcept.
- Februari-augustus 2024: ontwikkeling opties Programma van Eisen en financiële toets HEVO.

Bij de genoemde workshops was een brede vertegenwoordiging van de genoemde grote stakeholders aanwezig. Dit betreft medewerkers van de provincie Flevoland (als projectleider en bouwheer), museum Batavialand (inhoudelijk deskundigen), ministerie van OCW/RCE (randvoorwaarden voor het realiseren van de NSD-functie) en gemeente Lelystad (stedenbouwkundige randvoorwaarden en samenhang met gebiedsontwikkeling).

Doel van de workshops was om enerzijds kennis te maken en anderzijds ervoor te zorgen dat belangrijke aandachtspunten en verwachtingen ten behoeve van de doorontwikkeling Batavialand met elkaar gedeeld konden worden als input voor het traject, om te komen tot een gedragen Programma van Eisen dat recht doet aan het uitgangspunt om te komen tot een provinciaal museum Flevoland met nationale allure.

Er is destijds afgesproken dat alle interviews privé gehouden worden en geen herleidbare uitkomsten gedeeld zullen worden. Derhalve zijn onderstaand alleen algemeen herkenbare uitkomsten van de interviews samengevat.

De basis onder het Programma van Eisen (PvE) is het Programma van Uitgangspunten dat door de betrokken partijen uitgewerkt is. Daarnaast zijn nog een aantal andere stukken als input voor dit stuk verstrekt:

1. Masterplan Batavialand, Berenschot, oktober 2020.
2. Waterfront Stedelijke kust Lelystad; Stedenbouwkundig masterplan; juni 2023 (gemeente Lelystad).
3. Plan van Aanpak Doorontwikkeling Batavialand, Provincie Flevoland, 18 augustus 2023.
4. Museaal concept Louter 12 september 2023; Presentatie_15 mei 2024_Doorontwikkeling en aanpassing vanuit en door museum Batavialand van het museaal basisconcept van Studio Louter 12 september 2023.

5. *RF-PvE Antea Doorontwikkeling Batavialand met projectnummer 0479082.100 (november 2023) inclusief de bijlagen:
 - a. RF-PvE Ruimtestaat Batavialand 14092023 (ruimtestaat behorend bij het RF-PvE.
 - b. Bijlage 2 - ruimteboek compleet Batavialand - IST (overzicht ruimtegebruik huidige functies).
 - c. Bijlage 3 - ruimtestaat Batavialand - IST - (overzicht ruimtegebruik huidige functies)
 - d. Bijlage 4 Meetstaat NEN 2580 museumgebouw.
 - e. Bijlage 5 Ruimtestaat doorontwikkeling.
 - f. Bijlage 6 Uitgangspunten depotbouw c.a.
6. Bijlage 2 - BATAVIALAND studie ruimtelijke ontwikkeling 13 dec 2023.
7. Ruimtestaat Batavialand 31-7-2024 optimalisatie DEF.
8. 1733201-0133_v3.0-Financiële toets (twee opties) Batavialand, d.d. 23 augustus 2024.

2. Uitgangspunten

In de periode maart - september 2024 is het basisconcept zoals opgesteld door Studio Louter door museum Batavialand in eigen beheer doorontwikkeld tot een museaal concept. Dit museaal concept plan is inclusief de onderliggende ruimtestaat gebruikt als uitgangspunt voor dit RFPvE.

2.1. Ambities vanuit museum Batavialand

Museum Batavialand heeft voor de vernieuwing van museum, werf en NSD vijf ambities geformuleerd.

Het vernieuwde museum is:

1. Een culturele trekpleister: een provinciaal museum met een landelijke uitstraling dat minimaal 100.000 bezoekers per jaar trekt.
2. Een kennisinstituut: dé plek waar alles op het gebied van de scheepsarcheologie en het verhaal van Flevoland samenkomt.
3. Een verhalenmuseum: waar we vergeten verhalen van gewone mensen (die voeren op de Zuiderzee of leefden in Flevoland, vroeger en nu) tot leven brengen.
4. Een museum in actie: waar archeologie, onderzoek en ambachten van historische scheepsbouw samenkomen en de bezoeker meedoet en meemaakt.
5. Een maatschappelijke werkplek: waar we perspectief bieden aan stagiaires, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers. Persoonlijk en dichtbij.

2.2. Doelgroepen

Het museum richt zich op museumpubliek dat komt voor een toegankelijk en aantrekkelijk museum met inhoudelijk verantwoorde presentaties.

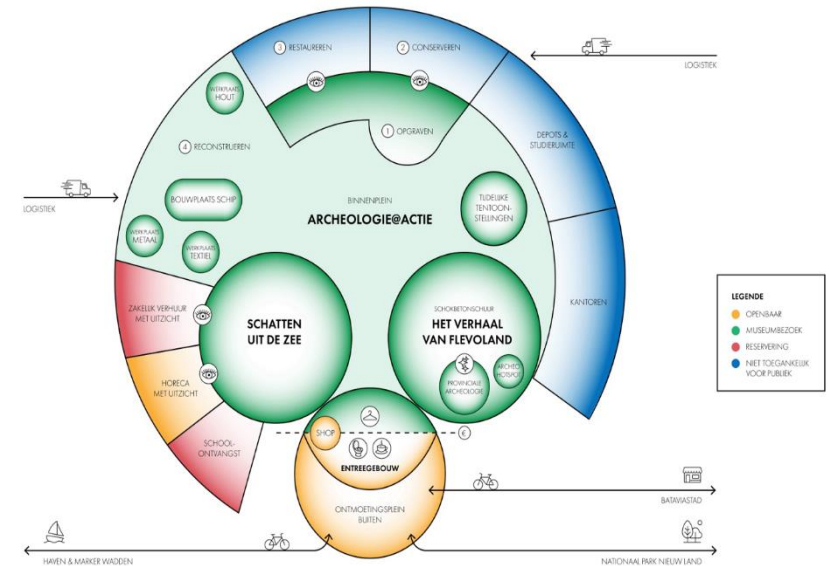
Doen, beleven, aanraken, meemaken zijn de kernwoorden. Denk aan het type bezoekers van het Nederlands Openluchtmuseum en Naturalis.

2.3. Locatie met kansen

Het vernieuwde museum ligt op een bijzondere plek aan het water, met allerlei kansen voor kruisbestuiving met bezoekers aan de haven, Marker Wadden, Nationaal Park Nieuw Land en Bataviastad. Ook zet het museum bij marketing in op Metropoolregio Amsterdam, bouwt mee aan het Cultuurprofiel Flevoland en houdt rekening met de hard groeiende riviercruisemarkt.

2.4. Vlekkenplan

De verschillende functies van het vernieuwde museum - werf, NSD en museum - zijn samengebracht in onderstaande weergave (nadrukkelijk géén plattegrond of schaalweergave van het nieuwe museum). Zie ook bijlage 1, vlekkenplan.

NB: De Batavia is hét icoon voor het museum en het hele havengebied. Het besluit is genomen dat de Batavia in de zomer 2025 aan land komt. Over de tweede fase en het tweede leven van de Batavia wordt de besluitvorming nog voorbereid.

2.5. Bezoekersreis op hoofdlijnen

Het **entreegebouw** heeft een belangrijke functie als verbindend element in het havengebied. Buiten kunnen bezoekers hun fiets stallen, binnen - naast een kaartje kopen voor een bezoek aan het museum of bijvoorbeeld een vaartocht met wandeling op de Marker Wadden - ook gebruik maken van horeca, museumwinkel, lockers en wc's.

In een moderne **museumshop** is er divers aanbod: van maritieme 'gadgets' (ambachtelijk gemaakt op de werf) tot streekproducten van Flevolandse bodem. Er is kleine en grote horeca, waarbij de bestaande horeca faciliteit: de Cantine voor de grote horecafunctie wordt ingezet.

Museum met drie verhalen

De bezoeker kiest voor een van de drie 'verhalen' die in het museum te beleven zijn: Schatten uit de Zee, Verhaal van Flevoland en Archeologie in actie (werktitels). Ook is het mogelijk om te kiezen voor een verkorte topstukkenroute door alle verhalen. Voor alle presentaties geldt dat er voor de verschillende doelgroepen passende routes en interactieve presentaties en geanimeerde films worden ingezet.

1. *Schaten uit de zee*

Flevoland is hét grootste scheepswrakkenkerkhof 'op het droge' ter wereld, met wrakken van de middeleeuwen tot en met de twintigste eeuw. In Schatten uit de Zee staat de bezoeker oog in oog met de bijzondere reuze-topstukken uit de bodem van Flevoland: de wrakken van een 17de-eeuws beurtschip, 18de-eeuws vistransportschip en 19de-eeuws vrachtschip met bijbehorende vondsten. Ze brengen stuk voor stuk de verhalen van gewone mensen die voeren op de Zuiderzee tot leven, van schippersknechten tot passagiers en transporteurs. Ook worden er solo-topstukken uit de maritiem-archeologische collectie getoond en het verhaal van de onderwaterarcheologie verteld.

2. *Verhaal van Flevoland*

De bezoeker wordt meegenomen in het fascinerende verhaal van Flevoland: de jongste provincie van Nederland, gelegen vijf meter onder de zeespiegel en volledig door mensenhanden ontworpen en gerealiseerd. Waarom is Flevoland ontstaan? Dit verhaal voert langs de woeste Zuiderzee, de ambitie om nooit meer honger te lijden, en het indrukwekkende Zuiderzeeproject.

Aan de hand van foto's, films en beeldanimaties worden persoonlijke verhalen belicht. Bijvoorbeeld van vijf personen die naar de (nog lege) polder trokken om een nieuw bestaan op te bouwen—of juist besloten niet te gaan. Deze menselijke perspectieven maken de geschiedenis tastbaar en invoelbaar.

Een speciale schatkamer toont de unieke vondsten van het oude land. Hier wordt het verhaal verteld van de Swifterbantcultuur, het veranderende landschap, en historische locaties zoals Schokland, Urk en de verdwenen dorpen. Dit rijke erfgoed krijgt zo de aandacht die het verdient.

Het liefst wordt het Verhaal van Flevoland gepresenteerd in en rond de Schokbetonschuur, een indrukwekkend collectiestuk op zichzelf. Daarnaast wordt het verhaal versterkt door interactieve buitenruimtes, zoals een waterplein waar kinderen op speelse wijze 'het polderen' kunnen ervaren, en een presentatie over de landbouw. Samen vormen deze elementen een inspirerende en leerzame reis door het verleden, heden en de toekomst van Flevoland.

3. *Archeologie in actie: van opgraving tot museumobject*

Hier ruikt, proeft en hoort de bezoeker de geschiedenis. Tijdens een kijkje achter de schermen volgt de bezoeker de route van opgraving tot museumobject in vier stappen:

- a. *Opgraven*: in een filmanimatie is te zien hoe archeologen aan een opgraving werken in Flevoland. Ze vinden een wrak en andere, kleinere vondsten en stellen onderzoeksvragen. Als de opgraving is afgerond, komen de voorwerpen naar Batavialand. Op dat punt eindigt het programma, de deuren gaan open en bezoekers stappen in de volgende ruimte: conservering.

- b. *Conserveren*: achter glas is een wrak in het conserveringsstation te zien. Hier wordt verteld dat dit dé plek is waar alle scheepswrakken in Nederland worden geconserveerd (met unieke expertise, die alleen hier te vinden is).
- c. *Restaureren*: in de volgende ruimte is (ook achter glas en met uitleg) de restauratie van een wrak te volgen.
- d. *Reconstrueren*: op basis van een archeologische onderzoeksvraag wordt een historisch schip of wrak gereconstrueerd. De bezoeker ziet hoe er eerst een model wordt gemaakt (in een technische tekening of in modelbouw) en hoe het schip vervolgens op ware grootte wordt nagebouwd.
- e. Rondom de bouwplaats liggen drie werkplaatsen: de metaal-, textiel- en houtwerkplaats. Hier vinden werkzaamheden plaats ten behoeve van de bouw van het schip.

Zaal voor wisseltentoonstellingen

Om continuïteit en groei in de bezoekersaantallen te waarborgen, is een aparte zaal voor wisseltentoonstellingen van belang. De tentoonstellings-programmering vindt inhoudelijk plaats aan de hand van de drie verhalen van het museum: Schatten uit de Zee, Verhaal van Flevoland en Archeologie in Actie. Voor de opening mikt het museum op een tentoonstelling over het VOC-schip De Rooswijk, dat in 1740 voor de Engelse kust is vergaan. Bewonder de zilverschat en andere topstukken en maak kennis met de ruim twintig opvarenden die zijn geïdentificeerd na historisch onderzoek.

De werf, een sociaal-maatschappelijke werkplek

Net als nu blijft het vernieuwde museum een plek waar de staf samenwerkt met vrijwilligers, stagiaires en mensen met een afstand tot arbeidsmarkt. Deze aanpak zit verankerd in het DNA van het museum, met de bouw van de Batavia als uniek scholingsproject waar 600 kansarme jongeren en langdurig werklozen aan meewerkten en werden geschoold. Het vernieuwde museum blijft deze filosofie omarmen. Vrijwilligers, stagiaires en deelnemers kunnen – afhankelijk van hun wensen, talenten en mogelijkheden – een werkplek in het hele museum krijgen, bijvoorbeeld de werkplaatsen, horeca, groenvoorziening, bij het begeleiden van scholen of kinderfeestjes etc. Als in het vernieuwde museum werf en museum één zijn geworden – er wordt samen geluncht, koffie gedronken – groeit ook de organisatie steeds meer tot een geheel.

3. Visie en ontwerpprincipes (activering, verbinding en hergebruik)

Museum Batavialand heeft een reeks ontwerpprincipes gedefinieerd die essentieel zijn voor het succes van het museum met het onderliggende museale concept. Deze principes vormen de kern van de visie voor het project en zijn bedoeld om te zorgen voor een zo duurzaam mogelijk, functioneel en aantrekkelijk museum.

3.1. Functioneel en aantrekkelijk museum

- **Verbinding** - Een rondgang door het museum moet intuïtief aanvoelen. Korte looproutes zijn essentieel, en een logische, vloeiende routing door het gebouw is cruciaal om een aangename bezoekerservaring te creëren langs de verschillende tentoonstellingszalen en bezoekersfaciliteiten. Er zijn geen doodlopende paden.
- **Verbinding** - Er moet een duidelijke functionele scheiding komen tussen publiek toegankelijke ruimten en de delen die achter de schermen blijven. Een zichtrelatie met wat er achter de schermen gebeurt is op sommige plekken inhoudelijk van belang, met name in het onderdeel Archeologie in Actie.
- **Verbinding** - Het zicht op de Marker Wadden is een kwaliteit die benut dient te worden. De Oostvaardersdijk wordt een prominente plek.
- **Verbinding** - Alle onderdelen van het gebied en de bestaande, gerenoveerde en nieuwe gebouwen moeten architectonisch tot één geïntegreerd instituut samenkomen.
- **Activering** - Het activeren van de Lelybaan is van groot belang; elementen van het museum moeten zichtbaar en uitnodigend zijn, zodat voorbijgangers worden aangemoedigd om het gebouw te bezoeken. Langs de Lelylaan uitdrukkelijk niet één grote massa/dode gevel.
- **Meer publiek trekken** - Batavialand beschikt over een wereldwijd unieke collectie die momenteel niet voldoende tot zijn recht komt. Door de collectie zichtbaar en aantrekkelijk te presenteren wordt een breed publiek (lokaal, regionaal en nationaal) uit stad, aangetrokken.

- **Historische waarde** - Het bestaande museumgebouw en de historische Schokbetonschuur en de Cantine worden benut in de nieuwe opzet, waarbij bij de schokbetonschuur met name rekening wordt gehouden met de historische waarde.
- Er moet zorgvuldig worden nagedacht over de **openbaarheid en afsluiting** van het terrein, bijvoorbeeld door middel van hekwerken, om te voorkomen dat er donkere of onveilige hoeken ontstaan.

3.2. Duurzaamheid

3.2.1 Nieuwbouw waar nodig, hergebruik waar mogelijk

Duurzaamheid staat centraal in het ontwerp en omvat de integratie van energiezuinige systemen, zoals een passieve schil, het gebruik van duurzame materialen en ecologisch verantwoorde ontwerpprincipes.

Op het gebied van hergebruik is een schatting gemaakt welke delen van het bestaande gebouw geschikt zijn voor hergebruik.

Bij de sloop dient er te worden gestreefd maximaal hergebruik van materialen, zoals de bakstenen gevel, aluminium vliesgevel, plafondpanelen en de houten constructie van de 'kijker'. Dit sluit aan bij de ambitie om circulair te bouwen en verspilling van grondstoffen tegen te gaan.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan biodiversiteit door het integreren van natuurlijke elementen in het ontwerp.

Het uiteindelijke doel is een gebouw dat niet alleen functioneel en inspirerend is, maar ook een voorbeeld stelt op het gebied van duurzaamheid en ecologische verantwoordelijkheid. Hiermee wordt Batavialand een toekomstbestendige bestemming die past bij de waarden en ambities van Flevoland.

3.3. Technische uitgangspunten

Hoewel het RFPvE doorgaans geen specifieke uitspraken doet over technische eisen (zie hiervoor TPvE Antea), is het van groot belang om de bouwkundige en installatietechnische principes die zijn gehanteerd in de financiële toets aan de ontwerpende partijen door te geven. Deze principes bieden cruciale informatie voor een goed afgestemd en kosteneffectief ontwerp

Bouwkundig

- Constructie - staalconstructie,
- Gevel - houtskeletbouw + baksteen gevelafwerking.
- Opbouw depot: beton en baksteen gevelafwerking.
- Entreegebouw glas 60%.
- Museum/overig glas 10-20%.
- Depot 0 % glas.
- Aluminium kozijnen.
- Beperkt aantal binnenwanden (grote open ruimten).
- Grote schuifdeuren ten behoeve van verplaatsen grote objecten.
- Geen daklichten.

Installatietechnisch

- Klimaatklasse A volgens ASHRAE) voor depot.
- Klimaatklasse C (volgens ASHRAE) voor museum.
- Niet museale ruimten geen klimaatklasse.
- Persoonsdichtheid uitgaande van normaal bezoek voor de toegankelijke gebieden.
- Gebouw gebonden installaties opgenomen.
- Installaties ten behoeve van exposities niet opgenomen.
- Elektrische energieopwekking (ten behoeve van binnenklimaat).
- Nieuwe elektrische gebouw gebonden installaties (kracht, ledverlichting).
- Geen PV-panelen opgenomen.

4. Opbouw in modules

Provincie, HEVO en externe deskundigen namens museum Batavialand zijn samen opgetrokken om vanuit het museale concept tot een definitieve ruimtestaat te komen. In het onderstaande schema (bijlage 2) is de ruimtestaat gevisualiseerd naar rato van de oppervlakten. Dit schema is enkel ter visualisatie, de exacte positie van de verschillende ruimten/oppervlakten moet verder gedefinieerd worden door de ontwerpende partijen.

Daarbij is nadrukkelijk gekeken welke functies in te hergebruiken en renoveren gebouwoonderdelen kunnen worden ondergebracht en voor welke functies nieuwbouw is vereist. Een klein deel van het huidige museumgebouw is functioneel niet meer bruikbaar en zal worden gesloopt. In dit RFPvE zijn de belangrijkste onderdelen van het museum opgedeeld in verschillende modules:*

Nieuwbouw

- **Module 1A – De Werf**
- **Module 3A - Entreegebouw:** entree met info-ticketbalie, museumwinkel, garderobe en toiletten.
- **Module 3B - Museumgebouw** (Schatten uit de zee, Archeologie in Actie en werkplaatsen metaal en hout, tijdelijke tentoonstellingen. Etc..)
- **Module 4A/4B - Depots:** NSD met conservering, restauratie, studiecentrum, werkplekken.
- **Module 5 – Buitenterrein** (ruimtereservering: 1.000 m².
- **Module 6A - Conserveren**

Hergebruik, renovatie

- **Module 1B - Schokbetonschuur:** voor het Verhaal van Flevoland en de schatkamer van de Provinciale Archeologie.
- **Module 7B – Renovatie bestaand museum:** Een deel van het huidige museumgebouw wordt gehandhaafd ten behoeve van:
 - Het studiecentrum (van het Flevolands archief).
 - Kantoren (op de huidige plek).
 - Huidige depots (op de huidige plek).
 - Zakelijke verhuur (op de huidige plek).

- ArcheoHotspot (locatie nader te bepalen).
- Werkplaats textiel (locatie nader te bepalen).
- Ontvangst scholen/educatie (locatie nader te bepalen).
- Workshopruimte (locatie nader te bepalen).
- **De Cantine:** voor de grote horeca, speciale bijeenkomsten en voor zakelijke verhuur in de avonden.

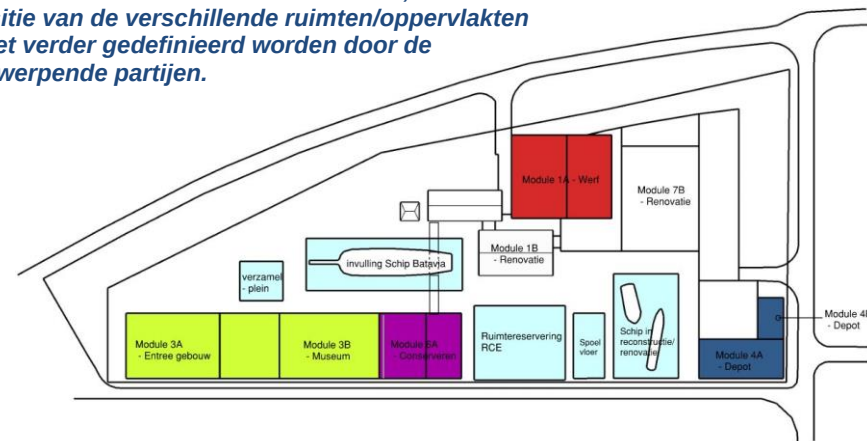
**Module 2: Dit betreft het schip De Batavia en is niet opgenomen in dit RFPvE.*

**Module 7A: Deze is opgenomen in een optie uit de financiële toets, die niet verder is uitgewerkt, en wordt daarom buiten beschouwing gelaten.*

Om de consistentie te waarborgen, is ervoor gekozen om de volgorde en structuur van de modules af te stemmen op de financiële toets van september 2024. Deze volgorde staat los van de bezoekersroute door het museum en moet dan ook onafhankelijk daarvan worden beschouwd.

In de volgende paragrafen worden de modules verder toegelicht. Naast een beschrijving van de ruimten, worden ook de gebruikers en de onderlinge relaties tussen modules aangeduid.

NB: Dit schema is enkel ter visualisatie, de exacte positie van de verschillende ruimten/oppervlakten moet verder gedefinieerd worden door de ontwerpende partijen.

Bijlage 2 – Oppervlakte en volumes

4.1. Module 1A - De Werf

Omschrijving

De werf is de plek waar de scheepsbouw van Batavialand tot leven komt. De werf laat niet alleen de scheepsbouw zien, maar ook de vele nevenactiviteiten die hiermee gepaard gaan, zoals het smeden van metaal, het bewerken van hout, en het maken van touwen. Op de werf wordt scheepsbouw tastbaar gemaakt, door ambachtelijke werkplaatsen en hoogstaand vakmanschap. Hier wordt geleerd door te doen en werken historici, archeologen en vakmensen samen om te begrijpen hoe schepen en hun diverse onderdelen werden gebouwd.

In het nieuwe museale concept ligt de nadruk veel meer op de combinatie met archeologie en het maken van reconstructies, naast het behoud van scheepsambachtelijke technieken. Daarnaast is er per werkplaats een publiek deel voor bezoekers, met kleine presentaties en waar ze zelf aan de slag kunnen. Ook is er per werkplaats een niet-publiek deel, voor bijvoorbeeld cursussen, onderzoek of gevaarlijke werkzaamheden.

De werfactiviteiten verhuizen van de huidige locatie naar de museumlocatie van Batavialand. Uitgangspunt is dat de bestaande bouwwerken, behalve stellingen waar boten in liggen, niet meeverhuizen naar het museum. In de nieuwbouw dient rekening te worden gehouden met geluid en ook andere omgevingsfactoren die scheepsbouw met zich mee brengt en het voorkomen van overlast voor de omgeving.

Gebruikers

De werffuncties zijn publieksfuncties. Hier vindt ook in het weekend programmering plaats. De werf wordt gebruikt door een diverse groep mensen, waaronder:

- **Leermeesters:** ervaren vakmensen die leidinggeven aan de bouwactiviteiten en hun kennis overdragen aan stagiaires, vrijwilligers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en studenten.
- **Vrijwilligers:** enthousiaste mensen die betrokken zijn bij verschillende aspecten van de werf, van houtbewerking tot het begeleiden van bezoekers.
- **Internationale studenten:** studenten die een vak leren in de traditionele scheepsbouw, vaak als onderdeel van een educatief programma.
- **Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt:** personen die via de werf een kans krijgen om weer aan het werk te gaan, vaak met begeleiding en training.

- **Bezoekers:** mensen die de werf bezoeken om de activiteiten te bekijken en soms deel te nemen aan workshops.

Werkplaats metaal

De metaalwerkplaats is een ruimte waar alle bewerkingen van metaal plaatsvinden, van het smeden van spijkers en bouten tot het vervaardigen van complexe metalen onderdelen voor schepen of archeologische onderzoeksdoeleinden. De werkplaats is ontworpen met oog voor veiligheid, met speciale voorzieningen voor vuur, hitte, en lawaai. De machines en werkplekken zijn zorgvuldig gepositioneerd om een efficiënte workflow te waarborgen.

Werkplaats hout

Hier werken ambachtsvrijwilligers en stagiaires in de beeldsnijderij. Ook ligt er een kleine modelkamer naast de houwkerplaats. In het publieke deel staat hout als (scheeps)archeologisch onderzoeksmateriaal centraal: naast een minipresentatie zijn er een of meerdere werkstations en kan er met een workshop worden meegedaan.

De werkplaatsen krijgen een modern karakter

Restauratie groot hout

De ruimte voor de restauratie van groot hout is specifiek ontworpen voor het bewerken en herstellen van grote houten onderdelen, zoals scheepsrompen en masten. Deze ruimte is voorzien van zware machines en hijsinstallaties om grote stukken hout te kunnen verplaatsen en bewerken.

Scheepsbouwplaats

Op basis van een archeologische onderzoeksvraag wordt op de scheepsbouwplaats een historisch schip of wrak gereconstrueerd. Alle houten onderdelen van de schepen worden hier gemaakt, van de scheepsromp tot de masten. De werkplaats is ruim opgezet met voldoende ruimte voor grote houtbewerkingsmachines en opslag van hout. Deze ruimte is cruciaal voor het behoud van traditionele scheepsbouwtechnieken.

Op de werf wordt een middeleeuws waterschip nagebouwd

Werkplaats textiel

De textielwerkplaats omvat de zeilmakerij en de weverij. In deze ruimte worden ook touwen vervaardigd en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan bestaande zeilen. De werkplaats is flexibel ingericht om ruimte te bieden aan workshops voor bezoekers, waarbij zij zelf de traditionele technieken van zeil- en touwmaken kunnen ervaren. De werkplaats textiel wordt ondergebracht in het bestaande museumgebouw. Een relatie met de werf is belangrijk.

Omkleedruimte

De omkleedruimte op de werf is ingericht voor het personeel en vrijwilligers die betrokken zijn bij de scheepsbouw en andere werfactiviteiten. Deze ruimte biedt voldoende kled- en opbergruimte, inclusief douches, kluisjes en zitbanken, en is ontworpen om comfortabele en praktische voorzieningen te bieden voor het omkleden en opbergen van persoonlijke bezittingen. Er is rekening gehouden met de wisselende ploegendiensten en het aantal medewerkers, zodat de faciliteit voldoende capaciteit heeft om de dagelijkse bezetting efficiënt te ondersteunen.

Relaties

De werf speelt een centrale rol binnen Batavialand en heeft sterke functionele relaties met andere onderdelen van het terrein, waaronder de werkplaats textiel en conserveringsruimten. Deze relaties zijn essentieel voor het in stand houden van de scheepsbouwambachten en het realiseren van een publiekstrekker in samenhang met het NSD. De belangrijkste relaties en functies zijn:

- **Werkplaatsen**

De werkplaatsen ondersteunen de instandhouding van ambachten en de bouw van schepen. Deze werkplaatsen bieden tevens educatieve kansen en zijn aantrekkelijk voor vrijwilligers en studenten.

- **Conservering**

De conserveringsfuncties zijn backoffice functies die gekoppeld kunnen worden aan de werkruimte van de werf. Onderdelen zoals de spoelvloer zijn onderdeel van conserveren, maar zijn essentieel voor de werf.

- **Verbinding naar het water**

Een belangrijke relatie is de verbinding tussen de werf en het water. Hiervoor moet een directe toegang worden gerealiseerd om schepen veilig en efficiënt te water te laten, waarbij ook manoeuvreerruimte en toegangspunten voor zwaar materieel moet worden meegenomen in het ontwerp.

4.2. Module 3A - Entreegebouw

Omschrijving

Module 3A betreft het entreegebouw van Batavialand, dat fungeert als toegangspunt voor bezoekers. Het is ontworpen om de bezoekersstromen te beheren en een aantrekkelijke introductie tot het museum en de werf te bieden. In het entreegebouw zijn functies opgenomen zoals de ontvangstbalie, garderobe, sanitair en een museumwinkel. Dit gebouw vervult een representatieve functie en dient als verbinding tussen de publieksgerichte en facilitaire onderdelen van het museum. In het entreegebouw zijn twee teasers opgenomen; voor het museum en voor de Marker Wadden.

Links: voorbeeld van een teaser in Maritiem MuZEEum Zeeland, Vlissingen

Gebruikers

De belangrijkste gebruikers van het entreegebouw zijn museumbezoekers, personeel van de receptie en winkelfunctionarissen. Ook bezoekers van speciale evenementen en zakelijke bijeenkomsten zullen gebruik maken van dit gebouw voor ontvangst en begeleiding. Vrijwilligers en facilitair personeel zijn daarnaast betrokken bij het beheer van de faciliteiten binnen het gebouw.

Museumshop

In het entreegebouw bevindt zich een professionele museumshop met een breed assortiment ambachtelijke producten. Deze shop verkoopt producten die op de werf zijn gemaakt, evenals streekproducten van Flevolandse bodem. Naast souvenirs en maritiem gerelateerde artikelen, wordt er nadruk gelegd op lokale en ambachtelijke

producten, waardoor de winkel niet alleen aantrekkelijk is voor museumbezoekers, maar ook voor andere toeristen die Batavialand en de regio Flevoland bezoeken.

Ticketing balie

De ticketing in het entreegebouw is meer dan alleen een loket voor museumbezoekers. Het functioneert als een centraal punt waar bezoekers tickets kunnen kopen voor diverse activiteiten op het terrein van Batavialand, zoals rondleidingen door de werf, boottochten, en speciale evenementen.

Daarnaast biedt de ticketing balie toegang tot andere bezienswaardigheden in de regio Flevoland, waardoor het een belangrijk knooppunt is voor toeristische informatie en kaartverkoop. Hierdoor wordt het entreegebouw een multifunctionele ontvangstruimte die bijdraagt aan de toegankelijkheid van zowel Batavialand als de omliggende attracties.

Museumshop in Openluchtmuseum Arnhem.

Ticketingbalie in Museum More, Laren.

Relaties

Het entreegebouw (Module 3A) heeft sterke relaties met de overige modules binnen Batavialand en vormt daarmee het hart. Vanzelfsprekend is de relatie naar het voorplein (Module 5). Het gebouw vormt de fysieke en logistieke toegang tot het museumgebouwdeel (Module 3B) en is een schakel tussen de bezoekers en facilitaire functies zoals garderobe en sanitaire voorzieningen.

Daarnaast zorgt het entreegebouw voor een logische bezoekersstroom van en naar de museumshop, de horecagelegenheden, de werf (Module 1A), conserveren (Module 6A) en het depot (Module 4A).

Het vlekkenplan maakt duidelijk dat het entreegebouw als 'publieke centrale zone' functioneert, met zichtlijnen naar het terrein, waardoor bezoekers gemakkelijk hun weg kunnen vinden naar de verschillende onderdelen van Batavialand. De facilitaire publieksfuncties omvatten zowel de functies van het publieksgebied als ook aanvullende functies ten behoeve van de koppeling met omliggende functies zoals de Marker Wadden, Natuurmonumenten, National Park Nieuw Land en de Rivier Cruises.

4.3. Module 3B - Museumgebouw

Omschrijving

Module 3B betreft het nieuwe museumgebouw van Batavialand, dat de kern vormt van de museale presentatie. Het gebouwdeel huisvest de vaste tentoonstellingen 'Schatten uit de zee', delen van 'Archeologie in actie' en de zaal voor tijdelijke tentoonstellingen. De tentoonstellingen nemen de bezoeker mee door de geschiedenis van Nederland. Elke presentatie heeft zijn eigen thema en sfeer en wordt ondersteund door objecten en multimedia.

Presentatie Romeins schip, Museum Houten Castellum, Woerden.

Presentatie van scheepsarcheologie in Vrak, Museum of Wrecks, Stockholm.

Gebruikers

De gebruikers van het museumgebouw zijn de bezoekers van Batavialand, waaronder toeristen, studenten, onderzoekers en schoolgroepen. Daarnaast maken museum-medewerkers, zoals curatoren, technici en educatiemedewerkers, gebruik van de faciliteiten om tentoonstellingen op te zetten en te onderhouden. Externe partijen kunnen het museumgebouw gebruiken voor tijdelijke tentoonstellingen en evenementen.

Relaties

Module 3B heeft sterke relaties met andere modules binnen Batavialand, zoals de conserveringsruimten (Module 6A), de werkplaatsen van de werf (Module 1A), en de horecagelegenheden. Deze relaties zijn essentieel voor de logistieke en functionele samenhang binnen Batavialand.

- **Fysieke relatie met horeca:** het museum en de horecagelegenheden zijn fysiek met elkaar verbonden, zodat bezoekers gemakkelijk toegang hebben tot de horeca na hun museumbezoek. De routing moet zorgen voor een natuurlijke stroom van bezoekers naar de horecavoorzieningen.
- **Functionele relaties van 'Archeologie in actie':** de presentatieonderdelen 'Restaureren' en 'Reconstrueren' hebben belangrijke functionele relaties met andere modules. 'Restaureren' is gekoppeld aan de conserverings- en restauratieruimten in Module 6A. 'Reconstrueren' heeft een relatie met de werkplaatsen van de werf in Module 1A.
- **Visuele relatie met het depot:** er komt een visuele verbinding met het zichtdepot in Module 4A. Dit zorgt voor een link tussen de presentatie van archeologische objecten en het beheer van de collectie, waardoor bezoekers een beter begrip krijgen van het behoud van erfgoed.
- **Fysieke relatie met de Schokbetonschuur:** de Schokbetonschuur, waarin de tentoonstelling 'Het verhaal van Flevoland' is ondergebracht, moet een duidelijke fysieke relatie hebben met het museumgebouw. Dit maakt het voor bezoekers gemakkelijk om zich tussen de verschillende tentoonstellingen te bewegen.

Presentatie van scheepswrak in Viking Ship Museum, Oslo.

Schetsontwerp voor de presentatie van de zeventiende-eeuwse

4.4. Modules 4A en 4B - Depot (en Logistiek)

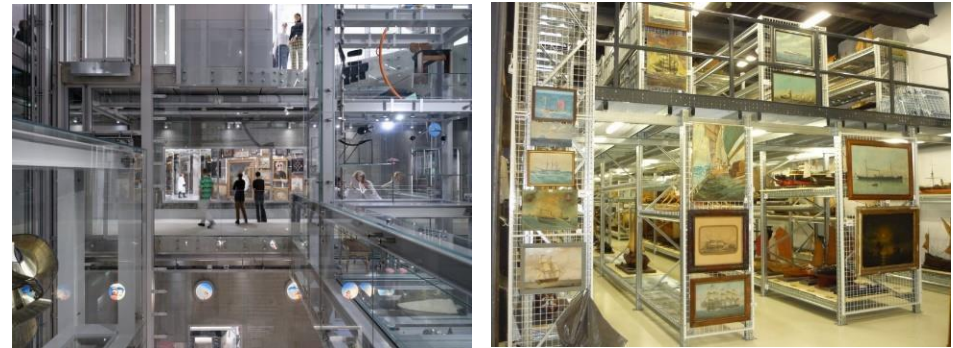
Omschrijving

Het provinciaal archeologisch depot, dat momenteel bestaat en gehandhaafd blijft, wordt uitgebreid met nieuwbouw. De huidige capaciteit van het depot voldoet niet meer aan de vraag. Deze nieuwbouw omvat Depot 1 en Depot 2, die worden gerealiseerd in Module 4A, en een logistiek gedeelte in Module 4B. Het bestaande depot blijft functioneren voor de opslag van archeologische objecten, terwijl de nieuwbouw extra capaciteit en verbeterde faciliteiten biedt, zoals klimaat gecontroleerde ruimten voor verschillende collecties. De logistieke ruimte zorgt voor een efficiënte verwerking van binnenkomende en uitgaande objecten, inclusief de opslag en documentatie van nieuwe vondsten.

De nieuwbouw in Module 4A biedt de mogelijkheid om depotruimten te verdelen op basis van collectie-items en bijbehorende klimaateisen. Deze depotruimten zullen worden onderverdeeld op basis van grootte, vloerbelasting en verschillende klimaatregimes, met specifieke vereisten zoals afmetingen, draagkracht van de vloer, en klimaat/luchtvochtigheidseisen. Voor het klimaat is een goede bouwkundige schil belangrijk, waarbij uitgegaan is van een passief principe (beton met isolatie) en zijn openingen in de gevel eigenlijk niet wenselijk. Voor installaties wordt de eis voor klimaat in musea gehanteerd. Voor klimaat wordt klimaatklasse A (volgens ASHREA). In Module 4A wordt een zichtdepot gerealiseerd.

Module 4B zal onder andere voorzien in inkomend en uitgaand transport van de collectie, met een laad- en losruimte uitgerust voor het hijsen van zware objecten en een ruimte voor het in- en uitpakken van objecten, die ook door de conserveringsafdeling worden gebruikt. De bestaande kleine laad- en losruimte in de huidige depottoren blijft behouden voor kleinere objecten en voor objecten van het provinciaal archeologisch depot, erfgoedcollecties van Flevoland en Het Flevolands Archief.

Impressies zichtdepot

Gebruikers

De gebruikers van het depot zijn archeologen, conserveringsexperts, depotbeheerders en logistiek medewerkers. Daarnaast kunnen onderzoekers en studenten het depot bezoeken voor studie en analyse van de collectie.

Externe partners, zoals musea of universiteiten, maken ook gebruik van de depots voor het uitlenen van objecten of gezamenlijke onderzoeksprojecten.

Relaties

Het nieuwe depot heeft een sterke functionele relatie met het bestaande archeologische depot, dat behouden blijft. Module 4A (Depot 1 en Depot 2) en Module 4B (het logistieke deel) zijn fysiek en operationeel verbonden met het bestaande depot, waardoor een soepele logistieke stroom voor het verwerken, conserveren en opslaan van archeologische vondsten wordt gegarandeerd. Dit nieuwe depot heeft ook een belangrijke functionele koppeling met de conserveringsruimten in Module 6A. Conservering van objecten uit het depot wordt hier uitgevoerd voordat ze worden opgeslagen of tentoongesteld.

4.5. Module 5 - Buitenterrein

Omschrijving

Het buitenterrein van Module 5 is onderverdeeld in drie duidelijke zones: het voorplein, de parkeerzone, en de multifunctionele ruimte. Elke zone vervult een eigen rol en biedt verschillende functies voor zowel bezoekers als personeel.

- **Voorplein:** dit is de hoofdingang voor bezoekers en biedt toegankelijke voorzieningen zoals een verzamelplein, picknickplaatsen en fietsenstallingen. Deze zone is volledig publiekelijk en dient als de ontvangst- en ontspanningsruimte voor bezoekers van het terrein. Het biedt een eerste indruk en dient als verzamel- en rustpunt.
- **Parkeerzone:** deze ruimte biedt parkeerfaciliteiten voor verschillende doelgroepen, parkeerplekken voor mindervaliden (miva) en touringbussen. Dit deel is voornamelijk bedoeld voor bezoekers, personeel en vrijwilligers.
- **Schepen:** een van de hoogtepunten op het buitenterrein is dat op de bouwplaats een scheepsbouwproject plaatsvindt en dat eerder nagebouwde schepen mogelijk worden tentoongesteld. Dit geeft het museum een dynamisch karakter, waarbij de scheepsbouw letterlijk zichtbaar is voor de bezoekers. Zo komt het verhaal van het museum van buiten naar binnen. Het museum heeft enkele geschikte schepen geïdentificeerd voor deze buitenopstelling, waaronder het waterschip en mogelijk ook De Batavia. Ten tijde van dit document kan er echter nog geen definitieve beslissing worden genomen over de precieze invulling van De Batavia op land. Daarnaast kan mogelijk het schip De Fiducie als onderdeel van 'Schatten uit de Zee' buiten worden gepresenteerd.
- **Multifunctionele ruimte:** de multifunctionele ruimte, gelegen tussen het nieuwe museum, de werf en het depot, vervult logistieke, operationele en publieksfuncties. Dit terrein wordt gebruikt voor essentiële activiteiten zoals manoeuvreren van materieel tussen de gebouwen, opslag van onderdelen, en afvalverwerking voor zowel de werf als conserveringswerkzaamheden. Ook zijn er laad- en losfaciliteiten die de logistiek tussen de werf en het depot ondersteunen. Daarnaast bevinden zich hier delen van de werkplaatsen (hout en metaal), alsook een spuitplaats en opstelplaatsen voor groot materieel (niet toegankelijk voor publiek).

Ook kunnen er activiteiten voor de museumprogrammering plaatsvinden op het buitenterrein.

Een deel van het buitenterrein is gekoppeld aan de horecavoorzieningen. Hier wordt een terras en een waterspeeltuin gerealiseerd.

Waterspeeltuin, Madurodam

Gebruikers

- **Voorplein:** gebruikt door het publiek, personeel, vrijwilligers en museumbezoekers voor ontspanning en toegang tot het terrein en museum.
- **Parkeerzone:** personeel, vrijwilligers en bezoekers gebruiken deze zone voor parkeren.
- **Multifunctionele ruimte:** personeel en vrijwilligers maken gebruik van de werkplaatsen, opslagruimten en laad- en losfaciliteiten. Museumbezoekers hebben de mogelijkheid om Archeologie in Actie te bezoeken en de scheepsbouwplaats te bezoeken. Ook het horecaterrein en de waterspeeltuin is toegankelijk voor het publiek.

Relaties

Op het buitenterrein is een duidelijke scheiding noodzakelijk tussen publiekgerichte, operationele en logistieke functies om het terrein efficiënt en veilig te laten functioneren en om de museale flow goed over te brengen.

- **Voorplein:** heeft een fysieke verbinding met het entreegebouw (Module 3A), wat zorgt voor een logische toegang en een naadloze bezoekerservaring.
- **Multifunctionele ruimte - relatie met de werf (Module 1A):** fysieke verbinding met het entreegebouw (Module 3A).
- **Multifunctionele ruimte - relatie met het museum (Module 3B):** fysieke relatie voor personeel en logistieke bewegingen, zoals het transport van materialen en museale objecten. Een visuele relatie voor museumbezoekers.
- **Multifunctionele ruimte - relatie met het depot (Module 4A en 4B):** fysieke relatie voor personeel en laad- en losfaciliteiten.
- **Terras** - relatie met horeca (Cantine), bij voorkeur met uitzicht op het water.
- **Waterspeeltuin** - de waterspeeltuin is inhoudelijk gelinkt met het Verhaal van Flevoland en heeft een fysieke relatie met de Schokbetonschuur en alleen te bezoeken na aankoop van een kaartje. Het is prettig als hier ook een verbinding is met een horecagelegenheid e/of het terras.
- **Landbouwpresentatie** - is een buitenpresentatie die een inhoudelijke relatie heeft met de Schokbetonschuur.
- **Manoeuvreerruimte - relatie met werf (Module 1A), depot (Module 4A en 4B) en het museum (Module 3B):** de manoeuvreerruimte is opgenomen in de ruimte tussen de modules en heeft dus een fysieke relatie met de modules.

4.6. Module 6A - Conserveren

Omschrijving

Module 6A betreft de conserveringsfaciliteiten van Batavialand, die gericht zijn op het restaureren van objecten, waaronder scheepswrakken en archeologische vondsten. De ruimte biedt gespecialiseerde apparatuur en ruimten voor schoonmaak, ontziltling en langdurige conservering. Een belangrijk onderdeel van deze module is de spoelvloer, die gebruikt wordt voor het reinigen van grote objecten en tevens hoort bij de werf functie. Conservering is voornamelijk een backofficefunctie van de werkruimten van de werf. Sommige ruimten zijn interessant voor het publiek om te bekijken.

Bezoekers kunnen vanachter glas het conserveren en restaureren van de scheepswrakken volgen.

Restauratoren van Museum Batavialand aan het werk.

De primaire gebruikers van Module 6A zijn conserveringsexperts en restaurateurs, ondersteund door logistiek personeel. Daarnaast maken archeologen, vrijwilligers, en stagiaires gebruik van de faciliteiten voor onderzoek en praktische werkzaamheden. Externe partners, zoals restaurateurs van andere musea, kunnen ook toegang krijgen tot deze ruimte voor gezamenlijke projecten of specialistische ondersteuning.

Sproeivloer

De sproeivloer op de werf is een natte ruimte binnen die wordt gebruikt voor het uitvoeren van PEG-behandelingen. In deze ruimte worden objecten behandeld met polyethyleenglycol (PEG). Dit proces is cruciaal voor het behoud van archeologische vondsten.

Uitzoekvloer

De uitzoekvloer op de werf is een droge binnenruimte die wordt gebruikt voor het onderzoeken en selecteren van archeologische vondsten. Deze ruimte biedt een gecontroleerde omgeving waar objecten veilig kunnen worden beoordeeld en geanalyseerd.

Waterbakken

De binnenruimte met waterbakken op de werf bevat bakken die twee meter diep zijn en worden gebruikt voor het onderdompelen en conserveren van archeologische vondsten. Deze ruimte biedt een gecontroleerde omgeving waar objecten veilig kunnen worden gereinigd en behandeld met water om schadelijke stoffen te verwijderen.

Relaties

- **Module 1A (werf):** Conserveren en de werf hebben een fysieke relatie. Conservering maakt gebruik van de opslag, die is ondergebracht bij de werf. De opslag biedt ruimte voor objecten die in afwachting zijn van conservering of verdere behandeling. Daarnaast is conserveren een backofficefunctie van de werkplaatsen van de werf.
- **Module 5 (opstelplaats buiten):** wordt gebruikt voor objecten die langere tijd in de buitenlucht moeten worden opgeslagen.
- **Module 4A & 4B (depot):** objecten worden vanuit het depot naar de conserveringsruimte gebracht voor behandeling, waarna ze worden teruggeplaatst of tentoongesteld. Het is belangrijk dat er een goede verbinding tussen conservering en het depot zodat objecten makkelijk kunnen worden verplaatst.
- **Module 3B (museum):** geconserveerde objecten worden na verwerking naar de tentoonstellingsruimten verplaatst. Bij sommige functies van het conserveren is het mogelijk om een visuele verbinding te maken met het museum.

4.7. Module 7B - Renovatie bestaand museumgebouw

Omschrijving

Module 7B betreft de renovatie van het bestaande museumgebouw van Batavialand. Oorspronkelijk is dit gebouw niet ontworpen als museum, maar diende het als evenementenlocatie. Hierdoor is de kwaliteit van het gebouw, met name op het gebied van klimaatbeheersing, beperkt gebleven. Dit heeft ertoe geleid dat de collectie altijd in geklimatiseerde ruimten achter glas gepositioneerd moest worden, een opstelling die niet optimaal is voor een functioneel museumconcept.

Om te voldoen aan de hedendaagse eisen wordt het gebouw gemoderniseerd. Een deel van het gebouw zal worden gesloopt of afgestoten, waaronder de 'kijker'. De renovatiewerkzaamheden blijven echter beperkt: zowel de vloer als het dak worden behouden. Wel zal er een nieuwe gevel worden geplaatst om het gebouw aan te passen aan moderne standaarden.

De gedeeltelijke sloop creëert bovendien extra ruimte op het terrein voor de geplande nieuwbouw en draagt bij aan een verbeterde Total Cost of Ownership (TCO).

Het kantoorgebouw van het huidige museumgebouw blijft gehandhaafd.

Dit gebouw zal na renovatie blijven dienen als een belangrijk onderdeel van de museale functie, met ruimte voor educatieve activiteiten, werkplaatsen en publieksparticipatie. Onder andere de ArcheoHotspot blijft hier gehuisvest. Hier kunnen bezoekers actief deelnemen aan archeologisch onderzoek. Ook zal de werkplaats textiel van de werf hier een plek krijgen. Een deel van het gebouw met kantoorfuncties, vergader ruimten en de film- en fotostudio blijft behouden en ondergaat geen renovatie.

Gebruikers

De gebruikers van het gerenoveerde museumgebouw zijn bezoekers van Batavialand, inclusief toeristen, schoolgroepen en onderzoekers. Daarnaast zullen museum-medewerkers, zoals curatoren, educatiemedewerkers en administratief personeel, gebruik blijven maken van de kantoorruimten die gehandhaafd blijven. Ook externe partners en onderzoekers maken gebruik van een deel van de ruimten.

Relaties

- **Niet gerenoveerde deel:** een deel van het bestaande museumgebouw blijft in gebruik voor museummedewerkers en wordt niet gerenoveerd. Het niet gerenoveerde gebouwdeel en het gerenoveerde gebouwdeel hebben een fysieke relatie met elkaar.
- **Werkplaats textiel:** de werkplaats textiel is een onderdeel van de werf waardoor een sterke relatie met Module 1A belangrijk is. Ten minste een logische logistieke verbinding.
- **Workshopruimte:** een plek waar groepen kunnen worden ontvangen, een flexibele ruimte waar workshops, lezingen (praatje met plaatje een activiteit) kunnen plaatsvinden in zowel een tafelopstelling als een gehoordersopstelling). De plek wordt gebruikt voor diverse programmering (activiteiten).
- **Educatieve ruimte:** een ruimte voor specifiek schoolbezoek/schoolprogramma's.
- **Algemeen:** het gebouw moet een geheel vormen met de andere functies op het Batavialand terrein (Module 1A, Module 3AB, Module 4AB en Module 5). Dit zijn niet altijd fysieke relaties.

4.8. Module 1B - renovatie Schokbetonschuur

Omschrijving

De schokbetonschuur is een kenmerkend gebouw binnen Batavialand. Hier wordt het Verhaal van Flevoland gepresenteerd, zowel het verhaal van de polder (op de begane grond) als het verhaal van de archeologie, vroegste tijd (op de vide).

Bij de renovatie wordt de binnenzijde geïsoleerd en worden noodzakelijke installaties toegevoegd om de ruimte geschikt te maken als collectieruimte. De renovatie is gericht op het optimaliseren van het gebruik van de schokbetonschuur voor de presentatie van de vaste tentoonstelling.

Gebruikers

De schokbetonschuur zal voornamelijk worden gebruikt door bezoekers van Batavialand, waaronder toeristen, studenten, onderzoekers en schoolgroepen.

De schokbetonschuur nabij het museum

Relaties

De renovatie van de schokbetonschuur heeft fysieke relaties met het museum (Module 3B) en de horeca. Dit moet zorgen voor een samenhangende bezoekers-ervaring. Er horen bij het Verhaal van Flevoland ook twee buitenpresentaties: de landbouwpresentatie en de waterspeeltuin.

De Schokbetonschuur is een iconisch gebouw voor Flevoland.

Impressie van een schatkamerpresentatie voor de archeologie van Flevoland.

4.9. De Cantine

Omschrijving

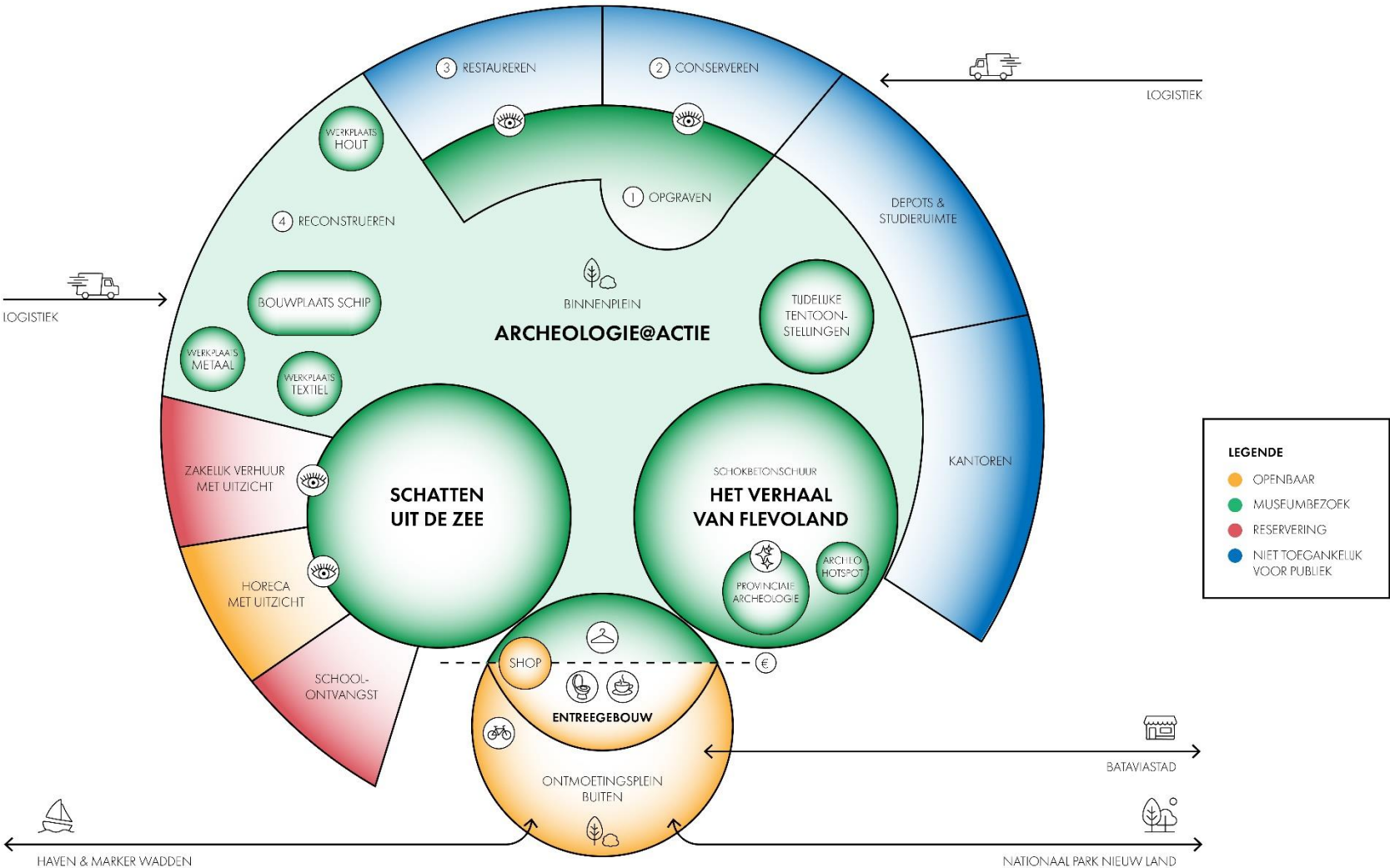
Op het perceel van het huidige museum bevindt zich de horecavoorziening De Cantine. Voor de ontwikkeling van Batavialand is het plan om deze locatie te benutten als de centrale horecagelegenheid. Hierdoor hoeft er geen nieuwe horecavoorziening te worden gerealiseerd, wat bijdraagt aan een efficiënte herinrichting van het terrein.

Hoewel het exterieur van De Cantine eenvoudig is, met een gevel van sandwichpanelen, biedt het interieur dankzij de authentieke houten spanten een bijzondere en karaktervolle uitstraling die zeker het behouden waard is.

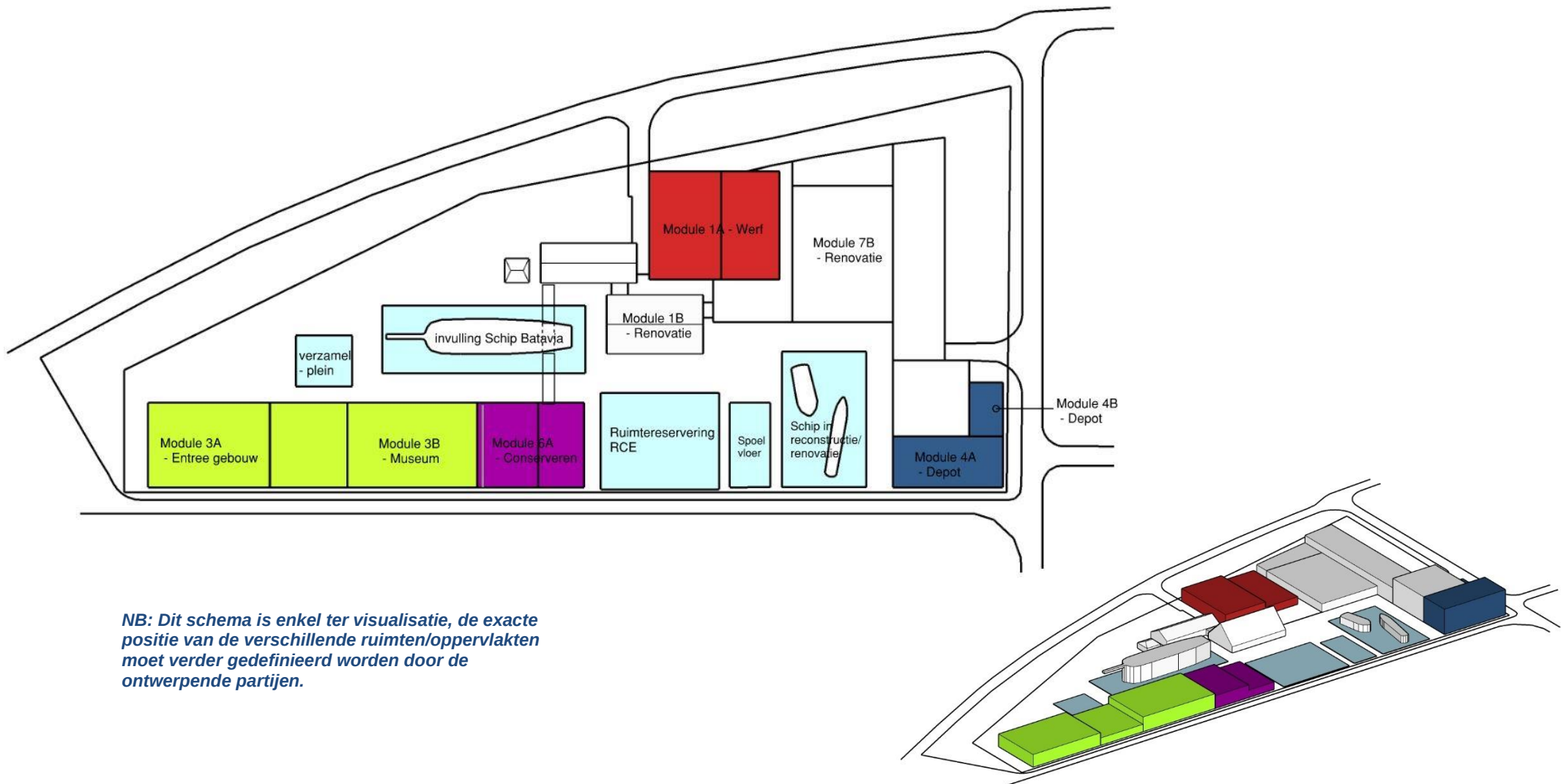

De Cantine vroeger en nu. Een horecagelegenheid passend bij het Verhaal van Flevoland.

Bijlage 1 – Vlekkenplan

Bijlage 2 – Oppervlakte en volumes

Bijlage 3 - Ruimtestaat

Nieuwbouw	Ruimte	Functie en opmerkingen	Toegankelijkheid	Capaciteit	FNO binnen (m2)	BVO binnen (m2)	Vrije hoogte (m)
Module	Werf				926	1246	
1A	Werkplaats metaal / smederij	Loods met decoratieve buitenschil	Deels museumbezoeker, deels personeel		150	202	3
1A	Werkplaats hout	Loods met decoratieve buitenschil. Wordt gebruikt voor onder andere modelbouw, restauratie, reconstructie en beeldsnijderij.	Deels museumbezoeker, deels personeel		243	328	6
1A	Restauratie groot hout	Personeelsvoorziening voor NSD. Droge ruimte.	Deels museumbezoeker, deels personeel		143	193	6
1A	Omkleedruimten	Omkleedruimte is voorzien van 2 kleedkamers (1x man / 1x vrouw). Iedere kleedkamer is geschikt voor 5 personen. Per kleedkamer 1x douche.	Personeel		30	42	3
1A	Archeologie in actie	(4) Reconstrueren. Presentatie aansluitend bij Werkplaatsen (Hout/model, metaal en textiel/organisch en rondleidingen/ presentaties werf. Het betreft een toegankelijke ruimte voor muzeumbezoekers in de werf. Relatie met het museum gebouw (modulue 3B).	Museumbezoeker		50	60	3
1A	Werf werkplekken	3 ARBO werkplekken waarvan 3 flexplekken kunnen zijn.	Personeel		30	42	3
1A	Werf werkplekken (kantoor)	3 ARBO werkplekken waarvan 3 flexplekken kunnen zijn.	Personeel		60	81	3
1A	Opslagruimte materieel	Opslag van gereedschappen in geïntegreerde bebouwde oplossing. Relatie met buitenterreinwerf en werkplaatsen.	Personeel		100	135	6
1A	Opslagruimte gevaarlijke stoffen	Opslag van gevaarlijke stoffen in geïntegreerde bebouwde oplossing. Relatie met buitenterreinwerf en werkplaatsen.	Personeel		50	68	3
1A	Opslagruimte diversen	Opslag van diversen in geïntegreerde bebouwde oplossing. Relatie met buitenterreinwerf en werkplaatsen.	Personeel		70	95	3
Module	Entreegebouw	Ontvangst, Info en doorverwijzing			666	900	5
3A	Ontvangst, entree	Ontvangst bezoekers alle stakeholders, schoolklassen en zakelijke verhuur	Publiek	200	350	473	6
3A	Informatiebalie / ticketing	Infobalie, check en verkoop tickets voor het museum, de werf en overige stakeholders	Publiek	10	25	34	
3A	Sanitaire voorzieningen publiek	20x	Publiek	20	50	68	3
3A	Miva toilet	1x	Publiek	1	5	7	3
3A	Garderobe (lockers voor koffers/tassen)	200 jassen / 100 lockers	Publiek	10	25	34	3
3A	Museumwinkel		Publiek/museumbezoeker	25	150	203	5
3A	Emballage / opslag winkel / diversen		Personeel	0	25	34	3
3A	Werkkast, opslag schrobmachine		Personeel	n.v.t.	15	20	3
3A	Werkplekken floormanagement/winkel	3 werkplekken	Personeel	4	21	28	3

Module	Museumgebouw (vaste en tijdelijke presentaties)				1225	1470	
3B	Schatten uit de zee (wrakken)	Vaste presentatie. twee presentaties nav twee scheepswrakken (Ventjager, beurtvaarder) De Zeehond naar buiten.	Museumbezoekers		800	960	6,5 mtr
3B	Archeologie in actie	(1) Opgraven. Vaste presentatie. Van opgraving tot museumobject;	Museumbezoekers		50	60	3
3B		(2) Conserveren. Presentatie aansluitend bij: Sproeivloer / waterbakken-uitleg en werkruimten, Presentatie aansluitend bij: conserveringsruimten. Relatie met conservering (module 6A)	Museumbezoekers		50	60	3
3B		(3) Restaureren. Presentatie aansluitend bij: Restauratie-ateliers. Relatie met conservering (module 6A).	Museumbezoekers		50	60	3
		(4) Reconstrueren. Presentatie aansluitend bij Werkplaatsen (Hout/model, metaal en textiel/organisch en rondleidingen/presentaties werf. Het betreft een toegankelijke ruimte voor museumbezoekers in de werf. Ondergebracht in bij de Werf (module 1A)	Museumbezoekers		0	0	
		(5) Beheren/presenteren. Ondergebracht bij Depot (Module 4A). Met visuele relatie tot Depot 1 en Depot 2.	Museumbezoekers		0	0	
	Schip in reconstructie/restauratie	Werk en presentatie buiten op werf. Bijvoorbeeld Waterschip. Relatie met de werf buiten (Module 5)	Museumbezoekers		0	0	
3B	Zaal voor tijdelijke tentoonstellingen	Tijdelijke presentatie. In verband met bruiklenen is een goed beveiligde en geklimatiseerde ruimte noodzakelijk.	Museumbezoekers		275	330	3
Module	Depot				880	1232	
4A	Depot 1	Relatie met depot toren en uitwerken als zichtdepot met visuele relatie tot beheren/presenteren van Archeologie in actie (4). Het betreft bestaande vaste en wisselpresentaties	Personeel en zicht museumbezoekers		467	653	6
4A	Depot 2	Relatie met depot toren en uitwerken als zichtdepot met visuele relatie tot beheren/presenteren van Archeologie in actie (4). Het betreft bestaande vaste en wisselpresentaties	Personeel en zicht museumbezoekers		233	327	4
4A	Archeologie in actie	(5) Beheren/presenteren. Ondergebracht bij zichtdepot (Depot 1 en Depot 2). Relatie met museumgebouw (module 3B)	Museumbezoekers		0	0	
4B	Transitorruimte	Droog.	Personeel		50	70	5
4B	Depot werkplekken	3 ARBO werkplekken waarvan 3 flexplekken kunnen zijn.	Personeel		30	42	3
4B	Laden en lossen (incl. emballage)	Droog.	Personeel		100	140	
Module	Conservering				581	805	
6A	Sproeivloer	Natte ruimte.	Personeel (zicht museumbezoeker)		250	350	6
6A	Uitzoekvloer	Droge ruimte.	Personeel (zicht museumbezoeker)		100	140	6
6A	Waterbakken	Nat.	Personeel (zicht museumbezoeker)		75	105	
6A	Conservering	Droge ruimte.	Personeel		156	210	
Totaal nieuwbouw					4278	5653	

Renovatie	Ruimte	Functie en opmerkingen	Toegankelijkheid	Capaciteit	FNO binnen (m2)	BVO binnen (m2)	Vrije hoogte (m)
Module	Schokbetonschuur				593	530	
1B	Verhaal van Flevoland (BG)	Vaste presentatie over de polder, ontginning en de vroegste geschiedenis op BG. Relatie met het museum gebouw (module 3B).	Museumbezoeker		393	530	Bestaande hoogte
1B	Verhaal van Flevoland (vide)	Vaste presentatie over vroegste geschiedenis. Op videvloer van 250-300 m2. Relatie met het museum gebouw (module 3B).	Museumbezoeker		185	250 ⁰	
Module	Bestaand museum gebouw (multifunctioneel)				343	463	
7B	Workshopruimte	Intern en extern gebruik. Ruimte kan worden gehuurd. De ruimte wordt onder andere gebruikt voor (vakantie)programmering voor bezoekers/kinderen. Relatie met museumgebouw (module 3B).	Personeel, museumbezoekers en huurders		74	100	
7B	Werkplaats textiel / organisch	Relatie met werf (module 1A)	Personeel en museumbezoeker		150	193	
7B	Archeologie hotspot	Vaste presentatie. Relatie met museumgebouw (verhaal van Flevoland; module 3B).	Museumbezoekers		70	100	3
7B	Vorbereidingsruimte catering	Relatie met horeca (Cantine)	Personeel		49	70	
Module	Bestaand museum gebouw (multifunctioneel)						
7B	Vergaderruimten	Geen aanpassingen.	Personeel		Geen BVO meegenomen omdat dit deel van bestaande gebouw niet aangepast hoeft te worden.		
7B	Zakelijke verhuur	Geen aanpassingen.	Personeel	120/20/40/40 personen			3
7B	Kantoren	Geen aanpassingen. Hier vindt ook de registratie voor het depot plaats.	Personeel				
7B	Educatieruimte	Geen aanpassingen.	Personeel	Ruimte voor 35 personen			3
7B	Film-, fotostudio	Een studio voor het maken van foto's en film van collectiestukken. Geen aanpassingen.	Personeel				
Renovatie	Horeca				93	125	
8	Zitgedeelte incl bar		Publiek		93	125	
8	Keuken		Personeel				
8	Spoelkeuken		Personeel				
8	Opslag		Personeel				
8	Koel/vries		Personeel				
8	Toiletten		Publiek				
8	Miva toilet		Publiek				
8	Garderobe		Publiek				
8	Kantoor horeca		Personeel				
8	Afval horeca		Personeel				
Totaal renovatie incl. horeca					828	1118	-
Totaal renovatie excl. horeca					736	993	-

Terrein	Ruimte	Functie en opmerkingen	Toegankelijkheid	Capaciteit	FNO buiten (m2)
Module	Voorplein			150	450
5	Verzamelplein		Publiek		250
5	Stallen fietsen, scooters, motoren		Publiek		80
5	Parkeervoorziening MIVA		Publiek		20
5	Parkeervoorziening Touringbussen		Publiek		100
5	Picknickplaats		Publiek		
5	Terras horeca bestaand	Bestaand terras van 125 m2.	Publiek		
Module	Multifunctioneel				4500
5	Manoevreerruimte	Vrije verkeersruimte tussen gebouwen, relatie met werf (module 1A), schatten uit de zee en archeologie in actie (module 3B)	Publiek		1500
5	Opslagplaats buiten	Opslag voor materialen en onderdelen, relatie met werf (module 1A)	Personeel		300
5	Opslag afval combineren met afval conservering	Opslag container(s)/gescheiden afval, relatie met werf (module 1A)	Personeel		50
5	Opstelplaats groot materieel	Relatie met werf (module 1A)	Personeel		100
5	Laden en lossen	Combineren met depot laden lossen, relatie met depot en werf (module 1A en 4A)	Personeel		100
5	Ruimtereservering RCE		Personeel		1000
5	Picknickplaats		Personeel		150
5	Sputplaats	Relatie met conservering (module 4A en 4B). Spoelvloer buiten. Gekoppeld aan NSD gebouw (toegankelijkheid).	Personeel (zicht muzeumbezoek)		300
5	Schip in reconstructie / restauratie	Vaste presentatie. Bijvoorbeeld: Waterschip, opstelplaats Batavia. Relatie met werf (vaste presentatie) en museum (module 1A en 3B).	Publiek		1000
5	Waterspeeltuín	Relatie met de horeca (Module 8). Grootte van 100m2 wat wordt gefinancierd uit inrichtingsbudget.	Publiek		
Module	Parkeerplaats				1200
5	Parkeervoorzieningen fietsen	Parkeren	Personeel, vrijwilligers en bezoekers		1200
5	Parkeervoorziening auto's	Parkeren	Personeel, vrijwilligers		
5	Parkeervoorziening bussen	Parkeren			
5	Parkeervoorziening mindervaliden	Parkeren			
Totaal buiten					6150
Module	Batavia				
5	Schip Batavia	Als icoon voor gebied.	Publiek		1200
Totaal buiten incl. Batavia schip					7350

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 9 december 2024

Contact

Statenlaan 8 Burg. Roelenweg 40
5223 LA 's-Hertogenbosch 8021 EW Zwolle

T 073 - 6 409 409 T 038 - 4 258 101
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven